

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equid probamus libenter (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Égész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytörszékben.

Két évi katonáskodás.

A Széll-kormány abban is különbözik az elődjétől, hogy nem tartja magát a tudományok teljességének. Vagyis elhiszi, hogy a minisztereken kívül másoknak is lehet eszük, lehetnek jó terveik, a melyek érdemesek a megvalósításra. Tisza Kálmának, Wekerlénnek, Bánffyknak beszélhetett az ellenzék, a mennyit akart, ajánlhatott, a mit akart, biztos lehetett felőle, hogy nem fogadtatik el. Meddőbb szerepet az ellenzéknek sehol és soha nem juttattak, mint az ő idejükben.

A Széll-kormány elvben ismét kijelentette, hogy helyesli a két évi katonáskodás eszméjét. Tegnapelőtt Rakovszky István képviselő a pénzügyi bizottság ülésén ismételten sürgette a néppártnak ezt a régi indítványát, a melyhez a függetlenségi Kossuth-párt is csatlakozott. S Fejérvári miniszter kijelentette, hogy nem idegenkedik tőle s a jövő évben beható, részletes jelentést tesz a két esztendei katonai szolgálatra vonatkozólag.

A cél nem egyéb, mint hogy ezt az országot megszabadjítsuk a folytonosan és rohamosan növekvő katonai terhektől. Nem haladhatunk előre semmiben. Való-

ságos nyuzás megy végbe az adózó népróságára. A kinek földbirtoka van, valószínűleg úgy vásárolja meg annak jövedelmét. A kisiparos, ha az adóját le akar fizetni, kénytelen kifosztani önmagát, családját. A kereskedő szintén nincs különben. A közoktatás ügye, a művészet istápolása szinte alamizsnára van szorítva a katonaság mellett. A gazdasági esélysegélypénztár évenként csak 150 ezer koronányi segélyt kaphat a magyar állam ezermilliósi költségéből, az ipari munkásoknak meg legfeljebb morzsák jutnak az állam millióiból.

Mit épített Székesfehérvár 20-30 esztendő alatt?

Kaszárnyákat. Előbb honvéd kaszárnyát, aztán lovaskaszárnyát, most meg közös-kaszárnyát. A városi hivatalok ketyvadnak az ő alacsony, füstös, gőzökkel telt helyregeikben a városházán. Egyik a másik hátára telepszik aktaacsomóival. Ha bemegy az ember az iktatóba, megáll először a szemé, aztán az esze. Mit csinálnak ott nyolcan-tizen a papiros-bástyáik közt? Akárcsak a szibárus boltját látnók. A rendőrség helyiségei botrányosak. A levéltár! Az épen a középkorba illenek bele. Sőt maga a polgármester is oly vacak helyi-

ségben tanyáz, hogy ha idegen talál közén tévedni, bizonyára komisz, snassz váronak tart bennüket. Ilyen viszonyok köztörténhetett csak aztán, hogy tisztességes intelligens polgárt a dutyiba kellett elhelyezni mert megbetegedett.

Köveztünk komisz. A külvárosok sok helyt kétségbeesztő. Nincs vízvezetőünk, pedig jajgatunk érte, mint a törbe esett ördög. Tanítóink a mult hetekbe kérvényt nyújtottak be a városhoz, hogy nyomoruságos fizetésüket, — a mely mi csak szégyenlheti magát Székesfehérvá szabad királyi város, — rendezzék. A hiszük lehetetlen lesz kitérni előle, his annyi erős és megdönthetetlen érvelésmogatják. De mennyi lamentációt fogunk majd hallani, hogy nincs pénz, hogy kolduosok szegények vagyunk. Agg polgárainknak, szegényeinknek csak morzsák jutnak.

Miért? . . .

Mert nincs pénz. Kell kaszárnyákra, mely után 3 percentnél is kevesebbet ka a város a befektetett tőkéje után

Ezen segíteni kell. A halbrechts-et, halblinks-et, az előreare-ot, hátraare-ot megtanulhatják a katonák két esztendő alatt is. Tanítsák meg őket löni, dacolni a

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TARCÁJA.

Temetnek . . .

Még tegnap ott ült karosszékeben, a nagy ebédő termének ives ablakában és nézte, nézte az égen foszladozó fellegeket, mosolylyal üdvözölte a be-beröppető napsugarat. Szép márciusi nap volt az, a mely oly hálátlan az öregek iránt, kik várva-várják, hogy feltűnjék hús, harnatos vadonvirágból font, napsugár gyöngyével át meg áttört koszorújával, nem tudva, hogy ez a játszi nemtő csalja magával a sir dermesztő téli világába . . .

— Szép nap ez a mai, ugy-e Mártha?

S az öreg gazdasszony, ki a ház urnójének elhunytá óta egyetlen ápolója az öreg tekintetes urnak, félrevonja az ablak csipkefüggönyeit, hadd gyönyörködjék az aggastyán hervadozó élete, alkonyodó lelke fakadó rügyben, vidám napsugár pompájában!

— Szép, nagyon szép nap, hagyja rá a hűséges teremts. Hanem azért még ne hagyjuk el a szobát! A Garam partján csipős szél fujdogál és csalárd hónap ám a márciusi!

— Csalárd, nagyon csalárd hónap ez a márciusi, szól suttogva az aggastyán. Vajjon nem volt-e csalárd most ötvennégy éve is? Kicsalta népek szívéből a szabadság vágyát, az ifjakat harctérre csábította, vérbiborral festette be az erdőket és mezőket. Aztán mit adott érte? Rabláncokat, bitófát a legjobbaknak, köröskörül pedig jeltelen sírokat a hős ifjak nemzedékének.

Az öregúr mélyzva tekint maga elé. Ha volna itt valaki, a kinek a nagy emlékekről beszélhetne!

— Te Márta! Ha te azt láttad volna! Hogy mozdult akkor a világ! En már ott ütem a nemzet tanácsában, voltam Pesten, Debrecenben, Szegeden! Megértem a vértanuk halálát, hallottam a láncok csörgését és már nem is hittem többé a halálra szánt nemzet feltámadásában. Hanem aztán még sok, sok márciusi éltam át, melyek lassan-lassan meghozták a feltámadást, meghozták a szabadságot és mintha már nem is lett volna olyan család hónap az a március, az ifjuság, a tavasz kezdete!

Ne bízz, szegény öreg a tavaszban, mely felkölti az emléket, talán azért, hogy álomba ringassa a lelket!

Az öregúr lelkében fájdalom támad. Szomorú emlékek föllegei kavarnak benne s csak igen ritkán, csak igen csekélyke fény sugarak hatolhat át a homályosságban.

— Ha te azt érthetnéd, Mártha! Nemcsak a nemzeteké, de egyes emberek élete is oly igen, oly igen hasonlít a holttestekkel borított csata-síkhöz! Ott nyugszanak mind, a kikkel együtt vívtuk a rettenetes harcot. A csodás ó-korban s a szabadság csatáiban történik, hogy mikor a bajtársak mind elhullának, egy csonka hős maga harcol tovább a szörnyű ellenség ellen. Harcol, a míg a kard vasa nem hatol át szívében, harcol, a míg ólomgolyó nem járja a szívet! Mind elhullottak nielőlem is meddig bírom még a harcot a végezt, az elmúlás, a magas kor ellen?

Mártha nem érti a felmagasztosult aggastyán beszédeit, hanem nagyon aggódik ura miatt. Nyolcvanöt év nagy idő, egy kis rosszullet, jelentéktelen hülés is elragadhatja. A mit pedig a reszkető ajkáról beszélnek, vajjon nem delirium-e? Nem kellene orvos után küldeni?

Nem az, nem delirium az, te szegény jó asszony. Nagy beszámoló beszéd, mellyel a ne-

mes, jó lélek tekint vissza a befutott, közel é százados pályára, mellyel az érdemekben, szerez terben és bánatokban egyaránt gazdag mult nyujtatja meg az Istenéhez hazakészülő életet.

— Ugy, ugy, Mártha! Nem érdemem nem, hogy nagyon szerettem az embereket. Ner zedékről-nemzedekre szálltak reám az én öröcselédém. A kik elhaltak, azokat elsrattam, kik túlélnék, siratni fognak engem. Körültem nélt szükségét szenvedő ember, szerencsétlen beteg sem került a szemem elé, hogy ne vigasztaltam, hogy ne segítettem volna, a sorsán. Fvéges erőmből több nem telt, egy könyvem, é imám mindig jutott a számára. Mégsem volt édemem az emberek szeretete s nem volt érdmem a közügyeket híven és önzetlenül szolgáltam. Hiszen oly boldog voltam, hiszen engem annyira szerettek! Csak keveset oszthattam ki emberek közt abból, a mit reám pazarolt a jói kony sors. Enyém volt a nők példaképe, a ifjan, tündöklő szépségével, minden időkben hsegével, aggkorában áldott jóságával állott az édalamon. Vitél-e Mártha, koszorut a feleséges sirjára?

A vén cselédnek megilletődés veszt erő. S sem volt egyéb gondja, mint hogy ura ne különbözön semmit mindama kényelemből, melyek a tíz év előtt elhunyt tisztas matróna környezférjét. Szegény Mártha! Annak a nagy jósnagy műveltségnek, nagy szeretetnek kellene te szívedbe átszállania, hogy csak egy percet tudnád az özvegy férfinak oly melegegedeni, a minővé tett az elhunyt hitves férjérelétéből félévszázadot! . . .

— Nem látod-e jószágos alakját amott napsugárban? Ezüst haja hófehér fénybe hivatog, integet felem . . . Oh Mártha, meg lett nékie érkezni a tavasszal! Vagy pedig

idővel. Az angol katonaság eléggé megbizonyította a hír háboruban, hogy a hadviselés magva nem a kéz- és lábmozdulatok fölösleges agyongyakorlásában van. Hiszen a laikus ember önkéntelenül ugys arra a gondolatra jut, hogy mivel föltenék ki azt a hosszú 3 esztendőt a katonák, ha nem üres ceremóniák begyakorlásával gyötörnék őket?

Tehát le kell szállítani a három esztendőt katonai szolgálatot kettőre. Legyen kevesebb a katonai kiadás.

Mi pedig örvendünk, hogy a néppárt egyik eszméje mégis csak keresztültörtetett a hivatalos ellenszenv nehézség, sűrű kódét.

Egy községi képviselő-választás.

A következő panaszos levelet kaptuk:

Rácalmáson e hó 5-én történt a képviselőtagok választása. Sajnos azonban, hogy nem történt tisztán és igazságosság alapján. Községi közhivatalnokok a zsidó uraságokkal szövöttek össze, és minden lehető eszközt fölhasználtak arra, hogy az ő mamelukjaikat ismét behozzák a képviselő testületbe.

Községünkben van egy zsidó-klika mely erővel dominálni, és uralkodni akar az ősbensülött keresztény lakosság fölött, megragadott minden undorító erőszakos módot, hogy az érdemes előkelőbb telkes gazdák be ne juthassanak a községi-tanácsba, mivel ezek önállóan gondolkodnak és nem befolyásolhatók a zsidó érdekek támogatására, hanem tisztán a nép javát és annak érdekeit viselik föladatul lelkiismeretükön.

Pajzs Gyula (alias Pick) a zsidó klika feje ő csinál minden egyenetlenséget és ellenségeskedést községünkben. A zsidó uraságok szegény gyámoltalan aratóikat kenyérvessztés fenyegetésével rákényszerítik, hogy velük szavazzanak.

Pick megtette azt a megbotránkozató dolgot hogy a mellette lakó özvegy Herbst Péternét, Klorik Istvánnal együtt saját lakásába hívatta, és követelte tőlük, hogy szavazatukkal az ő jelöltjét támogassák. A nevezettek azt választották, hogy szavazatukat az ellenpártnak ígérték. Pajzs

bizta rá a tavaszra, hogy vigye fel lelkemet oda, a hol ő lakik, a hol ő van, a menyországba!

Mártha el van rémülve. Eltűnik a szobából s két lovas ember száguld ki az udvarból. Az egyik orvosért, a másik a közel rokonokért.

A nagy betegek, nagy utra készülő aggyastyánok jól látnak. Az öreg ur hallja a lódobogást, látja gazdasszonyának ijedelmét. A többit pedig sejtí már. Elmosolyodik.

— Jöjjenek, csak jöjjenek! Jöjjön az orvos, a ki a testemet gyógyítja, meg lelkem lerázni készül a földi kör nyugét s meggörnyedve érzi az örök felgyógyulás közeledét. Jöjjön, jöjjön csak az orvos és illendő, hogy megérkezzenek a rokonok, kik átveszik muló javaimat, mikor én már elnyerem az örök kincseket, mikor én már szeretteim szellemével egyesülök, mikor én magad vagy körültem a nagy pillanatban, az orvos és az örökösök pedig eljönnek későbbben, sokkal későbbben!

Mártha kezd kétségbeesni, mert most már nemcsak a fönnen szárnyaló értelem, hanem a reszketeg el-elhaló, sóhajszerű szókat sem érti többé.

— Költő fiam! Hát te te hol késeled? Miért nem állasz itt az oldalammal, mikor az örök költészet hónapba készülsz? Egy szót, egy hangot süghatnál pedig! Dalt, a melyet fölvehetnék szerdes ajkaimra, a melylyel lelkem belevegyülhetne az eget Urát dicsérő égi kar dalába! Pedig ugy-e sejtéd, hogy milyen tragédia folyik le most az ősi házban, ugy-e sejtéd? Valami fáj néked is e pillanatban, hiszen megszoktuk immár gyermekkorod óta, hogy a távolban is megérezte a sors nagy fordulatait! Hát nem érted, kicsoda fájdalmas elősejtelek az, a mely ott zsong körüléd, ott gyötri a szivedet? Hát nem dalolsz, hogy ide repülne egy hang, csak egyetlenegy hang is lelkedből: üzenet a másvilágra, üzenet hozzá-

úr fölböszlőlvén hogy szavazataik fölött nem rendelkezhetik. reájuk förmedve fenyegette, és ijesztgette őket, hogy-ha nem szavaznak vele, majd megmutatja a hatalmát s ellenkezésük majd a házukba kerül.

Pick urnak még híret sem halottuk még, a a mikor Klorik István és özv. Herbst Péterné 25 évvel ezelőtt a Jankovits családtól becsületes uton megvette a házat, s ime most mily hatalmat gyakorol fölöttük a új földes ur! özv. Herbst Péternét annyira megrémítette a fenyegetés, hogy sirva fakadt és a Dunának akart menni. De mindez nem volt még elég.

Pajzs ur a házukba is bement és ott is egyre ijesztgette és rémítette őket, hogy ő kicsinálja majd, hogy házukat elvesztik. A szegény özvegyasszony rémülten jött el hozzánk vizszakérni az írásban adott ígérteit. (Mondja ezek után valakii hogy né utáljuk a zsidót?)

Az itteni zsidó takarékpénztár pedig ugy dolgozott és erőszakoskodott, hogy egyenkint éjnek idején oda citalta azokat a szavazókat, kiknek tartozásuk van a takaréokban és azzal fenyegette őket, hogy ha nem szavaznak velük, kölcsönüket azonnal fölmondják. Ily mód fölémlítették meg a népet.

Pick Gyulának egy Igmándi nevű szolgálja a községhezánál sem szegyenlette nyilvánosan a befolyásolt szegény népet koronákkal vásárolni s azza fenyegetőzött, ha nem szavaz most egy koronáért gazdjával, úgy urasága nem ad többé napszámot neki. Ezt a nyilvánosság előtt oly undorító és megbotránkozató módon cselekedte, hogy a keresztény jobb érzésű polgárok megvesséssel fordultak el az ilyen barom-vásárlástól.

Mi tán az ellenpárt tudta azt, hogy 32 özvegyasszonynak írásbeli meghatalmazását bírjuk, megtette azt, hogy több özvegy asszonytól család fenyegetőzéssel más megbízásokat is irattak és azokat beadván, a nálunk levőket érvénytelenekké tették. Elnök az ellenpárt részéről is választandó volt, de hamarosan kimondották, hogy a gyűlés már megnyílt és a nálunk levő meghatalmazásokat többé el nem fogadják.

Azt is megtették, hogy részünkről nem egy 5-6 év óta adófizető polgártól megvonták a szavazatokat, ellenben az ő részünkről a pusztai zsidók cselédeit behozták és azokat leszavaztatták.

Mind Ezeket tanultuk is bizonyíthatjuk. Ez tehát a jog, törvény és igazság Magyarországon!:

Egy katolikus választópolgár.

juk, mamához, nővéredhez, a mi szereteteinkhez! Siess, siess, mert most még szövötnék vezet idáig, azután sötétség, vak éjszaka borul mindenre!

Mártha annyit ért már, hogy az öregur távol élő, életharcát mészse, nagy városban folytató nevelt fiára, bus dalok dalosára gondol.

— Oh, írtam én a fiatal urnak, — szól Mártha, — hogy gyöngélkedik a tekintetes ur. Megjön ő nemsokára, bizonyára megjön, Már be is fütöttem a föld szobát; készen várjuk, akár-mikor érkezik.

— Készen várunk mást is, készen mindenkiket és mindent, akár-mikor érkezik, — hörgi az aggyastyán. Mert valaki utban van felém. Gyorsan, gyorsan közeleg, érzem, hogy itt van már. Hallod, hallod? Ott zörget már a kapun! Fölemelkedem! Támogass csak, támogass! Sietek sietek elébe! Itt van... Zörgeti már a kaput... Üdvözlégy, üdvözlégy, vendégem!

Az öregur, a vidék patriarkája, nagy idők tanuja, nagy érzelmek érezője e szónál hátrahanyallik és mélyes mély fohással leheli ki lelkét, mert a várt, a sejtett vendég megérkezett. Végivonult a kerten ez a kaszás alak s a fának disztelen ágai remegve hajlongtak előtte, benyitott a falak közé, melyeken titkos horzadály árnya surran végig. Ebek vonitanak utána, mintha gonosz szándéku démon lopózott volna be. Rémtülve rémül előtte minden, csak mikor az ives-bolton terembe lép, ott fogadja mosoly, ott üdvözli üdvözül, boldog mosolyal a... halott!

Az ősi lakban újra temetés lesz s legbüsbabb dalát zendíti meg gyászában a frissen halott sirra boruló dalnok.

Gáspár Imre.

Nincs okunk rá, hogy a cikk beküldőjének egyetlen szavában is kételkedjünk. S ha igaznak vesszük szavait, nem tehetjük a nélkül, hogy a legmélyebb undorral ne forduljunk el a választói jog ezen flagrans megsértésétől. Hatalmukba kerítik a fél falut a környékével együtt. Nemcsak a kenyér, hanem a jog felett is rendelkeznek.

— Oda adod-e a jogodat, melylyel az általmi rend ruházott fel? Ha nem — kenyeredet is elveszük.

Igy csak a rabszolgatartók tehetnek, a kik előtt az ember baromszámában megy. És aztán csodálkozzék akárki, ha az elkeseredés nőttön nő és ne csodálkozzék senki azon se, ha annak az elkeseredésnek a neve antiszemizmus találni. Kik az okai? Bizonyára nem az a tehetetlen gyenge nép, a mely ki engedte magát szpolioztatni. Egyébiránt a főreg is fölemeli fejét, ha a derekára lépnek.

Mi nem ajánlhatunk egyebet, mint az összetartást, hogy egy az egészért s az egész egyért szálljon síkra. Elég kézzelfogható adat van a kezek között, forduljanak a törvény oltalmához és boszúzó harjához.

A többit elmondjuk majd lapunk legközelebbi számában.

UJDONSÁGOK.

— **Unnepély.** Csákvári levelezőnk értesít bennünket arról a pompásan sikerült ünnepeletről, a mely az ottani Kath. Körben e hó 8-án folyt le. Tulajdonképen hála-ünnepelely volt, a melylyel a kör, valamint a község lakossága köszönetét fejezte ki azért a nagylelkű áldozatkészségért, melylyel a község földesura Eszterházy Miklós Móríc gróf sokoldalú jótékonyágáért adózott s a melynek a nemes gróf névvünnepe alkalmával óhajtott kifejezést adni. A Cecilia-egyesület énekkara az ülést megelőzőleg és követve pompás alkalmi énekeket énekelt, Rácz Endre plebános Eszterházy nádor mely vallásosságáról értekezett, a mely azóta is hagyományos az Eszterházyak családjában. Dr. Terkán Lajos csillagász pedig népszerű módon az üstökösökről értekezett. (A kitűnő felolvasást lapunk legközelebbi számában fogjuk közölni.) A község természetesen zsufo-lásig megtöltötte a kör helyiségét és zajos tetszéssel kísérte a program minden egyes pontját.

— **Esküvő** Lévy Sadát, sárói és derzenyei Lévy Ferenc volt szegedi tanfelügyelő, később kultuszminiszeri osztálytanácsos leányát ki ne ismerné Fejérvárot? Kedves, pajzán modorával, rokonszenves játékaival rövidesen meghódította a színházba járó község jóindulatát. A világot jelentő deszkák után ő is csendes révbe jutott. Nem koszoruk, nem virágok, nem taps lesz ezután az osztályrésze, hanem csendes családi otthon, a mely bizonyára kedvesebb lesz előtte a nagy-számú ünneplő község viharos tetszénnyilvánításánál. Székelyudvarhelyi és szoboszlói Szoboszlay-Pap Zoltán kir. törvényszéki albiró és szilágy-megyei földbirtokos szombaton d. e. vezette ot-tárhoz Szegeden és esküdt neki örök hűséget. Lévy Sárka most már természetesen végleg visszavonul a színpadtól és a csendes polgári élet útján kapja az elismerés és beczés ajándékait kedves férjeurától.

— **Városi közigazgatás.** Minden nagyobb vita nélkül folyt le a tegnapi megtartott városi közi-gazgatási bizottsági ülés, melyen ez évben utol-jára ült össze tanácskozára a bölcsék tanácsa, hogy a közigazgatás mult havi állapotáról szóló előadói jelentéseket meghallgassák. Mint az egész vármegyében, városunkban is a rossz közegész-

ségi állapot vonja magára a közfigyelmet. Az erről szóló főorvosi jelentés a következő: A közegészség november hónapban ép oly rossz volt, mint október hónapban. Uralkodó megbetegedés a vörheny kivül: járványos föltömírgyöb, difteritisz, tüdő- és légutaknak hurutos és lobos bántalmak voltak. Született 52 törvényes fi, 43 nő; törvénytelen fi 4, nő 1. Ikerpár 2. Összesen 102. Házaságra lépett 12 pár. Elhalt 87, ebből fi 52, nő 35. — 7 éven alul volt a holtak közt törvényes fi 23, nő 8, törvénytelen fi 1, nő 1. — Születési többlet 15. Nevezetesebb halálokok: görcsök 8, veleszületett gyengeség 11, hurut 4, vörheny 14, tüdővész 6, guta 4, vérhas 4, májbaaj 1, aggkor 18, öngyilkos 1, véletlen 1. A Szt.-György kórház 15 halottja közül 6 volt fehérvári. Kanyaróban maradt beteg 19, gyógyult 19. Fültömírgyöb maradt 6, szaporodott 77—83, gyógyult 69, visszamaradt ápolásban 14. — Bárányhimlő maradt 8, gyógyult 8. Vörheny maradt 1 férfi, 7 gyermek, összesen 8. Szaporodott 3 férfi, 3 nő, 26 gyermek, összesen 32. Ezekből gyógyult: 1 férfi, 16 gyermek. Elhalt: 2 nő, 12 gyermek. Ápolás alatt van 3 férfi, 15 gyermek, összesen 18. *Hasihagymáz*: maradt 3 férfi, 3 nő, 3 gyermek, összesen 9. Szaporodott 3 férfi, 4 nő, 4 gyermek, összesen 11. Gyógyult 8. Ápolás alatt van 3 férfi, 5 nő, 4 gyermek, összesen 11. Difertitisz: ápolás alatt maradt 2 gyermek, szaporodott 12 gyermek, gyógyult 13, ápolás alatt van 1.

Az ülés berekesztése előtt *Fiáth Pál* báró főispán meleg szavakban emlékszik meg a bizottság ez évi tevékenységéről, a biz. tagok komoly ügybuzgalmáról s a mennyiben ez évben utolszor jöttek össze, úgy a biz. tagoknak, mint családjaiknak boldog ünnepeket s az újévre az Ur áldását kéri. A bizottsági tagok nevében *Alaghy Dezső* isksz. elnök mond köszönetet a főispán jókívánatait s viszonzásul a bölcs, igazságos vezetőnek az új esztendőben is a Mindenható bő kegyelmét kívánja.

— **Kinovezésnek.** Fejérvármegyének egy fél századnál hosszabb idő óta hűen szolgáló katonája teszi le jövő év január elsejével a fegyvert. A jó öreg *Grossinger bácsi* megy nyugalomba s bár a nagy idők szolgálata havat hintett is már a fejére, hál' Istennek friss jó egészségben lép a jól kiérdemelt nyugalom terére. Fejérvármegye közönsége sajnálattal válik meg régi harcosától és hogy maradandó jellel fejezze ki halálját, szép szavakban iktatta emléktét jegyzékönyvébe. — Az ily módon megüresedett közigazgatási kiadói állásra *Kusovits Győző* levéltári segédet, közigazgatási helyettes kiadót nevezte ki a főispán. Ennek helyébe *Peék Béla* árvászeki irattárnok lépett elő, kinek állását *Péntek Ferenc* I. osztályu a) irnok fogja elfoglalni. Az így megüresedett I. osztályu a) irnoki állásra *Szabó István* vaali irnok lett kinevezve, mely változással a fokozatos előléptetések során *Eipeltauér Károly*, *Ulmer József* II. osztályu irnok és *Hurbán István* díjnokok jutottak még magasabb fokozatba.

— **Bizottsági tag-választás.** A *Bernáth Ignác* városi biz. tag elhalálozásával megüresedett hely betöltésére nézve — a mint látszik — egyértelműleg megállapodtak immár a kerület választó polgárai. A választók bizalma id. *Almássy Ferenc* felé irányult, a ki puritán jellemével évtizedek óta kivívta magának polgártársai egyhangu bizalmát és elismerését. Egyesek jeilöltek emlegették *Sigray Sándort*. A megtiszteltetést azonban ő maga háritotta el magától, midőn egyik értekezleten ő maga szólalt fel és kérte polgártársait, hogy ne osszák meg a kerületet, hiszen id. *Almássy Ferenc* személyében oly képviselőt fognak találni, a ki megérdemli mindannyiunk osztatlan bizalmát. Helyesen van. Adassék elismerés véleménykülönbség nélkül az igazi érdemnek!

— **Köszönetnyilvánítás.** Néh. *Csiléry József* úr elhalálozása alkalmából özv. *Csiléry Józsefné* úrnő a székesfehérvári önkéntes tűzoltó-egylet pénztárának 50 koronát, a temetésre kivonult legénységnek pedig 6 koronát kegyeskedett adományozni, mely adományokért hálás köszönetet mond az egylet pénztárának.

— **A bása utcai rablókijátszó** tárgyában a vizsgálat már hetekkel ezelőtt befejezést nyert s az utóbbi időben a vizsgálat már csak a védelem részéről felhozott körülmények tisztázására, illetve felderítésére szorított. Az igazságügyi

orvosi tanács véleménye után az ügyiratok a kir. ügyészséghez tétetnek át s így nem szenved kétséget, hogy ez ügy, ha feltűnő fordulat nem áll be, a februári esküdtzéki ciklus folyamán érdemi elbírálást nyer. Mint értesülünk, *Nagy Ignác* mint *Krausz Vilmos* pénzügynök jogi képviselője védenca szabad lábra helyezését kérte, a mennyiben a vizsgálati fogság immár a három havi időt meghaladta. A vizsgálobíró kimerítő jelentése folyó vádtaács *Nagy Ignác* ügyvédet kérelmével elutasította vagyis a vizsgálati fogságot továbbra is fentartotta. Erre vonatkozólag a bünvádi perrendtartás 159. §-a a következőket mondja: "... E határidőt (t. i. 3 hó) a vádtaács kivételes esetekben és nyomós ok alapján egy hóval meghosszabbíthatja. A meghosszabbítás ismételt, de mindig tüzetesen megindokolandó." A mennyiben a jelen esetben kivételes eset nem forog fenn, feltétlenül nyomós okok engednek következtetni *Krausz F.* Vilmos tettességére s épen ezért váit szükségessé a vizsgálati fogságnak további fentartása.

— **Esküdtzéki tárgyalás.** A késő esti órákban ért véget tegnap az esküdtzéki tárgyalás. *Námessy János* kir. alligység szándékos emberölés büntetében kérte marasztalni *Bajcsi László* vádlottat, míg dr. *Schlammadinger* Jenő ügyvéd a tanuállomásokra fektetett s ügyesen csoportosított indokok mérlegelése mellett iparkodott beigazolni, hogy jogos önvédelemben használta véde a gyilkos fegyvert s az alapon teljes felemmentését kérte. Az esküdték meg is állapították a jogos önvédelmet s e verdikt alapján *Bajcsi* a vád és következményei alól felmentetvén azonnal szabadlábra helyeztetett.

— **Jégpórt.** A téli idény egyik legkellemesebb szórakozási helye a jégpálya. S hogy közönségünk is nagy előszeretettel kultiválja a jég-sportot, azt a korcsolyapálya pezsgő élete igazolja. Most pedig, hogy a gyakori havazások dacára is a jég kitűnő, valóságos ostromnak van kitéve a tágas, néha mégis kicsinynek bizonyult jégpálya, hol városunk előkelőségei kel versenyre a jég túlkén. A beiratkozás még egyre tart a pavillon irodahelyiségében. Rendes tagsági díj 8 korona, családjegy 4 korona, deákjegy pedig 5 korona, mely díj az alapszabályok értelmében előre fizetendő. Mint halljuk, vasárnap délután kedvező idő esetén a helybeli honvédeknek fog a jégpályán játszani, este pedig tüzijáték fogja a közönséget szórakoztatni. Itt emlíjtük meg, hogy a reáliskola tornaudvarát is víz alá vették s jégpályává formálták. Ez az iskolai konkurrencia bizonyára nem használ a korcsolya-együletnek, ez azonban figyelembe nem jöhet. Azonban felmerül itt egy másik kérdés. Tudvalevőleg az iskola nagyon is nedves talajon épült s tudunkkal vizlevezető csatornáról is kellett gondoskodni két évvel ezelőtt. Valjon a tornaudvar víz alá vétele nem támadja-e meg a fundamentum szilárdságát? Ez mindenesetre olyan körülmény, mely jól megfontolandó.

— **Iparhatósági megbízottak választása.** Reé István rfőkapitány az iparhatósági megbízottak választása tárgyában hirdetményt bocsájított ki, mely szerint a választás f. hó 14-dikén d. e. 10 órákor a városház nagytermében fog megjelteni. Iparhatósági tagokul megválaszthatók azon iparosok és kereskedők, a kik legalább 20 korona kereseti adót fizetnek.

— **Elhalasztott népgyűlés.** A mit már jöelvé megjósoltunk, az bekövetkezett. December hó első felében *Zichy Jenő* gróf orsz. képviselő az önálló vámerület érdekében népgyűlést akart rendezni, azonban az egyszer már elhalasztott népgyűlés most ismét elhalasztatott boldogabb időkre — a tavaszig. Az elhalasztás oka igen egyszerű: hideg van s így nehogy az ezrekre menő tömeg meghűtse magát, a tavaszig várni kell. Ezt ugyan akkor is lehetett gondolni, mikor tervezték a decemberi népgyűlést, mert köztudomású dolog, hogy decemberben hideg szokott lenni. Talán nem is ez az oka egészen ennek a terminusváltozásnak. Mi azt hisszük, hogy a liberális pártkör fázik ettől a dologtól, mert főkarifeusai már a tervezésnél kijelentették, hogy ők csak mint magánszemélyek vesznek részt a tün-tető népgyűlésen. Tavaszig feledésbe megy a dolog avagy a vámtarifa szerződésszerű megszü-nése esetleg feleslegessé is teszi.

— **Széchenyi-párt** név alatt egy új politikai párt alakítását tervezik. Előzetes tájékoztatásul egy füzetben vázolja a programot *M. S.* és a *Légrády* testvérek kiadásában jelent ez meg. Hogy ki a szerző az mellékes; érdekes inkább a program és legérdekesebb volna a tervező politikusok névsora. Egy budapesti hírlap nyíltan *Bánfy*t nevezi meg, kinél sűrű összejövetelek vannak. Így aztán mindjárt tisztában lennénk az egész párttal és egész programjával. — Az előfutár gyanánt kibocsátott füzet szerint a lendő párt célja lenne a gazdasági fejlődés kérdését megoldani, mert a nép szegényedik és a kormány csak frázishalmazzal igyekszik tehetetlenségét palástolni. Azért midőn kétségbeeseten kérdezzük: mit tegyünk? — a felelet erre: Széchenyi szelleméből merítsünk. Milyen áll ez a szellem? — Természetesen liberális. Nem ugyan a magyar, hanem az angol liberalizmus, de feltétlenül csak liberális. — A mai szellemi szegénységet jellemzi, hogy semmi újat nem tudnak kitalálni. A fundamentum pedig, mely a lendő párt épülni fog, a korrupció kiirtása és a tiszta lelkesedés. Így fog keletkezni a „Széchenyi-párt”, mely az országot gazdaságilag rendbe hozza és az összes lakók érdekeit az egyszerű magyar állameszmében foglalja össze. Elolvasva a programot, mely semmi kézzelfoghatót nem nyújt, bizony nem kél fel bennünk a lelkesedés. Csep-pet se tudunk már hinni a nagy szavaknak. A mi pedig a korrupció kiirtását illeti, hát erre van a parlamentben egy párt, mely felmélesen dolgozik ezen. Az *Adria-vitára* és sok más fel-szólalásra tisztán emlékszünk, melyekben a nép-párt határozottan meggyőzött arról, hogy a korrupciót sikeresen ildözi. Hasonlóképpen ez a nép érdekeit úgy felkarolja tevékenységével, hogy nem lehet gondolni őszintébb védelmet. Tehát ebben a tekintetben sem szükséges egy új párt szerve-zése. — Azért a Széchenyi-párt vagy egy halva született eszme, vagy pedig egy új köpeny, melyben régi bukkott nagyságok ismét az ország színpadára lépni óhajtanak.

— **Honvéd utoncok áthelyezése.** E cim alatt a „Nyitrai megyei Szemle” a következőket írja: „Az október 6-án bevonult utoncok kiképzése folyó hó 1-én véget ért. Feltűnt, hogy a jelen évben igen sok utonc vonult be. Ennek okát csak most tudtuk meg. Ugyanis az itteni utoncokból 80 ember Székesfehérvárra a 17 ezredhez, 30 ember pedig Pozsonyba a 13. ezredhez lett áthelyezve és f. hó 1-én utbaíndítva. A székesfehérvári 17. ezredhez állítólag kivándorlás miatt igen kevés utonc vonult be. Most pedig ezt vidékünkön szinly meg, mert munkabíró embereit, akiket mint létszám felettieket kiképzés után haza küldöttek volna, — kénytelen kisegítéstül Székesfehérvárra küldeni.”

Hát ez bizony szomorú igazság s ha Fejérvármegyében a kivándorlást meggátolni nem sikerül, úgy még sokszor jutunk abba a helyzetbe, hogy létszámküigazításnál mi szorulunk más vármegyékre.

— **Új népkönyvtárak.** Alap és *Ivánca* községek részére a földmivélségi miniszter ingyenes népkönyvtárt engedélyezett.

— **A lopott gyűrű.** *Neumann Bernát* Basa-u. 2. sz. alatti lakos, aranyműves becsületes jellemét igazolja az az eset, mely habár a kívánt eredményre nem vezetett, eredménytelennek mégsem mondható. Tegnap ugyanis egy földmives kinézésű egyén egy fehér köves gyűrűt kínált *Neumann*nak eladásra s ez utóbbi belebocsájtozott az alkuba. Nagyon is értékén alul kezdte az alkut, midőn 4 koronát kínált vételárként s mert látta, hogy az ismeretlen ezen összegért is szívesen adja a gyűrűt, kijelentette, hogy a kaptányásznál fizeti ki a vételárt. Zavarba jött e szavak hallatára az eladó s a gyűrűt *Neumann*nál hagyva szó nélkül elszaladt. *Neumann* a gyűrűt átadta *Simon Sándor* alkaptányának, a hol azt igazolt tulajdonosa átvetheti. A rendőrség ez ügyben máris megindította a nyomozást, melyet a károsult irányíthat leginkább. A rendőrség ugyanis a károsult jelentkezése nélkül a lopás körülményeit nem ismeri s így teljesen tájékozatlanul áll.

IRODALOM.

— **Tolvaj lakó.** Decsi Ferencné seregélyesi jakos f. hó 3-án az esti órákban észrevette, hogy konyhájából mintegy 50 kgr. morzsolt kukorica eltűnt. Nyomban jelentést tett a csendőrségnél s rövid idő alatt kézrekerült a tolvaj. A kukoricát ugyanis megtalálták az asszony lakójánál, Fóris Györgynél, a ki tettét beismerte s a székesfejérvári járásbírósnál feljelentett.

— **Harc az éj csendjében.** Engemann szobafestő kedden éjjel hihetőleg akarátán kívül esett veszedelembé. Az éjfél órákban betért a Kossuth-utca „Hazám” kávéházba s ott egy asztaltársaságról kicsinylőleg nyilatkozott. Erre az utcán kapta meg a feleletet. Néhány perc múlva ugyanis Engemann kiment az utcára s csakhamar maga körül látta a hármás asztaltársaságot, melynek egyik tagja hosszabb bevezetés nélkül kétszer úgy vágta arcúl a szobafestőt, hogy az ijedtében futásban keresett menedéket s csak a rendőri ügyeleti szobában pihente ki a futás fáradsalmait. Fűrész rendőrbiztos intézkedése folytán két rendőr nyomozta a tetteseket, a kik nyomtalanul eltűntek a láthatárról. Engemann állítólag ismeri egyik ellenfelét, a kinek megígérte, hogy bírói uton szereztet.

— **Tűz a vidéken.** Velencéről írják lapunknak, hogy ott f. hó 9-én este a vészharang kongása riasztotta fel a község lakóit. Guttman Mór nagyvendéglőjének istállójából csaptak fel a pusztító lángok s bár a munkárok nem hiányoztak az oltásnál, az istállót megmenteni nem lehetett. A mennyeiben a padláson nagyobb mennyiségű takarmány volt, a kár mintegy 4000 korona, melynek jelentékeny része biztosítás folytán megtérül. A tűz keletkezésére vonatkozólag annyit lehetett megállapítani, hogy a jelzett napon két ismeretlen vándorlegény tért be a nagyvendéglőbe s éjjeli szállást kértek. A vendéglős megengedte, hogy az istállóban töltsék az éjjelt s így nagyon valószínű, hogy pipázás közben fogott tűzet a takarmány. A két vándorlegény még idejekorán kerekelt oldottak s most a csendőrség keresi az ismeretleneket.

— **A vegyi ruha tisztítás** a gazdálkodás, a mai kor iparágának egyik első helyét foglalja el. A vegyi utoni tisztítás által nem csak a tisztaságot érik el, de egytuttal a szövet vagy ruhadarabok a moly és bacillusok és más betegségek ellen is megfertőtlenítetnek.

Ez ideig Magyarországon kevés helyen van bevezetve, mert a sok kontár elnyomta ennek fejlődését a mit a nagyérdemű közönség eddig nem vett figyelembe, pedig úgy a ruhadarabra, valamint az emberi egészségre szerfölött veszélyes, ha a ruhák rendetlen kezelés és tisztogatásban részesülnek. Az ilyen kontárak nem rendelkeznek sem berendezéssel, sem a kívánt gyakorlattal, mire a nagyérdemű közönség b. figyelmét felhívom, hogy az ilyen kontároknak kezükbe ruhadarabokat adni óvakodni méltóztassanak.

Teljes tisztelettel
PAPP KÁROLY,
selyem kelme festő és vegyruha tisztító.
Városház-tér 6.

SZINHÁZ.

Hétfő, dec. 9.

Hőfőhétké. Életkép, írta Bródy Sándor. Sok csinos regényt ismerünk, melyekben nem a lélektani események, nem is a szigorúan következtetés szerkezet, nem is a jellemek és érdekek tragikus harca, hanem egész egyszerűen a leíró művészet kelti a legintenzívebb hatást. Az ilyen regényekből nehéz jó drámai munkát kalapálni, mert olyan tulajdonságokat kell beléjük oltani, amelyek nélkül a regény bátran megélhet. Amíg ugyanis a regény cselekménye a csendes elbeszélés medrében folyik, a szindarabok a drámai erővel fokozódó gyorsaság az uralkodó. Tudják ezt a mi jőnevű írónk, nem is feledkeznek meg róla, sőt — mint azt a jelen darabon látjuk — néha akkora drámai erőt tesznek bele, a mi a témát fojtogatja és akkora gyorsaságot, a mi az eseményeket mintegy kilopja a darabból.

A darab cselekménye ez: Egy a pesti életlőt megcsömörlött mérnök egy erdélyi falucskába csöppen, a hol egy pillanat alatt — tehát igazi

drámai gyorsasággal — beléseret a tiszteletes ur lilomlelkű leányába, Hőfőhétkébe; meg is kéri, meg is kapja a kezét. A mérnökbe szintily hamar szeret belé a falu orvosának agyonolvasott lánya, de mire a lány busulni kezdené a reménytelen szerelmén, apja már meg is mérgezte a szegény Hőfőhétkét. A mérnök ur a következő pillanatban feleségül veszi a doktor lányát, a kit szintén szeret a szilaj, rakoncátlan lelkiért. A következő pillanatban azonban megtudja a borzasztó valót, a mire a doktor hulláját, a ki a lelkiismeret furdalás következtében megmérgezte magát, valamint feleségét, a doktor lányát is kidobja a házából. Szeretjük volna megkérdezni a mérnök urtól, vajjon miért kergeti el oly durván a feleségét, mikor nyilvánvaló, hogy az nem hibás az apja bűnében, de a függönykezelő szeszélye eltakarta őt a szemünk elől.

A darab két fő szerepe meglehetősen jó alakitásban került előnk. Különösen **Molnár Bella** volt precíz a cimszerepben. Kedves megjelenése, okos játéka magához hódította a közönség figyelmét és rokonszenvét. **Szarvasy Ilona** (az orvos leánya) is ambicióját játszotta, ügyes is volt, de játéka mégsem mondható tökéletesnek, a mi különben érhető is, mert az övé volt a darabban a legnehezebb szerep. Kitűnő volt ma **Tóth Lajos** az orvos szerepében, nemkülönbön **Kovács Sándor**, mint az öreg tiszteletes. **Margittay** (a mérnök) is iparkodott, de nem a legnagyobb szerencsével.

Szerda, dec. 10.

Ádám és Éva. Operett. Budapestben, mondhatni, minden operett sikerül, vidéken tán a 10 percentszáz. Ez onnét van, hogy a mai operettek — még a zenét is beleértve — nem a dalszó tartalmuknak, hanem az előadásnak hatásától várják a sikert. Minthogy pedig a fővárosban igazi művészek is vannak, megmentik ezek a legkeszevesebb darabokat is.

A mai telt háznak két budapesti elsőrendű művészettségben volt alkalmá gyönyörködni; nem is bírálhatta hát magát a darabot, hanem csak odatapadt figyelme arra a játékra, melynek értékéből még az üres tartalom sem tud semmit lealkudni.

Az est két hőse közül az elsőség nyilván **Margó Zelmát** (Éva) illeti. Művészetének szárnyai messze a darab fölé emelték őt, a honnét paszirta módjára csicseregte el kedves énekszámait. A közönség szeretete és lelkesedése lengte körül ennek a sikkes művésznőnek bájos alakját, a kinek minden egyes föllépte egy-egy hatalmas diadal jelent. — Egy kicsiny epizódius jött közbe, hogy egy pillanatra nagyon megijeszsen bennünket. **Margó Zelmá** ugyanis éppen javában énekelt, midőn piros fátyola tüzet kapott a sugólyuk gázlángján. Ő maga csak a fölszálló füstrel vette észre. Egy pillanatra ijedséggel tűkröződött arcán, de már oda is kapott kicsi kezeivel, eloltotta a föllobbanni akaró tüzet és — ez a bámulatos — egy pillanatnyi megszakítás nélkül énekelt tovább; még csak azt se mondta, amit a multkor **Szaótki**, hogy: „döz macl'n z' mer nach!”

Méltó párja **Raskó Géza**, a ki fölbemászó, gyönyörű hangjával, elegáns játékvál, aminőhöz a vidéki közönség a férfiszemélyzet részéről igazán nincs hozzászokva, hódította meg a közönséget. Csinos, rokonszenves külseje is hatalmas előmozdítója a szép sikernek. Reméljük, még több alkalommal gyönyörködhetünk vendégszínházában.

A mieink közül **Szalóki, Dézsi és Molnár** tűntek ki.

Meg kell dicsérnünk a darab szép kiállítását is, amelyben nagy részüket a női karszemélyzet csinos kosztümjeinek. Szől

Kintornás család. Egy kedves, vonzó régi népszínmű. **Tóth Ede** minden művében a költészet igazi gyöngyei csillognak. A mesén végigvonuló erkölcsi igazságok pedig szembeötlők. Mindenkor igaz örömet érezünk s mint várva-várt kedvesi smerőst üdvözöljük a szinpadon **Tóth Ede** művét. Vasárnap 14-iken kerül színe szinpadunkon lelki gyönyörűségére azoknak, a kik az igazi szép s változhatatlan jó iránt érzékkel és szeretettel viseltetnek.

Jézus és Mária. Ezen a címen 1903. január elején egy kötet ünnepi szentbeszédemet adom ki, melyekben Jézus és Mária ünnepeire alkalmaztam föl. Szentbeszédemet most nyomonjak a Győri egyházmegyei Nyomdában. Egy ádventi és két nagybőjti szentbeszéd-sorozat is lesz könyvemben. A nagybőjti szentbeszéd-sorozatok tartalma ez: a) **Jézus Anyaszentegyháza**: I. Mi az ember végső célja? II. Jézus a teremtésnél és megváltásnál fogva az embernek föltétlen ura. III. Jézus Anyaszentegyháza a kath. Anyaszentegyház. IV. Az Anyaszentegyház törvényhozó hatalma. V. Az Anyaszentegyház szentségei. VI. A b. szűz Mária együttérez az Anyaszentegyházzal. VII. A kereszten függő Jézus és az Anyaszentegyház. b) **Jézus szeretete**: I. A szeretet isteni erénye a mennyország ajtaja. II. Jézus szeretete a megtérésben. III. Jézus szeretete a penitenciatarítás szentségében. IV. Jézus szeretete a szentmiséldozatban és legm. Oltáriszentségben. V. Jézus szeretete halálunkban. VI. Jézus szeretete a b. szűz Máriaiban. VII. Jézus szeretete kinszenvedésében és halálában. A többi szentbeszédekben is korszerű tárgyakat dolgoztam föl, Jézus és a b. szűz Mária minden ünnegére. Toldalékol néhány más ünnepre szóló szentbeszédet is közlök a halhatatlan Aranyaszájú nyomán.

Könyvemnek tetszős alakja, szép nyomása lesz, úgy, hogy disznunkának is bevállik. Ebben is iparkodom kegyeletemet nyilvánítani I. b. Zalka János püspökünk iránt, mert munkámat az ő áldott emlékének ajánlom. Az ő képe ékesíti könyvem tábláját, a mint a b. szűz Mária győri kegyelem-képe előtt imádkozik. Könyvem terjedelme körülbelül 36 iv. lesz. Ára: fűtve 6 kor., diszkóban 9 kor. Előre megrendelhető nálam, a szerzőnél: Gerebenics Sándor, győri székesegyházi hitszónok.

A gróf Battyány-féle Lajostelepen ó- és új, veres és fehér borok, kicsinyben és nagyban újból kaphatók. — Telefon szám 132.

Szólólugast ültessünk minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szóval alkalmas. (Hár mind kuzó természetű meri a tőbrésze ha me, nő is, természet hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lúgaszak alkalm s ia osat ültettek, azok : öven elatja: hazukat az egész szó bérés idején a legkitűnőbb muskataly és más edes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek (a a mellett) a legkevesebb helyet is eloglalna az egy-egy részektől. Ez a legháladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismeretelésére vonatkozó aza és énynyomatú katalógus bár, nek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Érmelék első szőlőültetvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.